
T I N T A G E L

Luc Montigny.

Motto: Ygraine, ma drue

Ygraine, m'ame

En vous ma mort

En vous ma vie

In een zee-huis van woest watergeweld en krijsende zeevogels werd hij geboren, de grootste der legendarische vorsten van het Britse Eilandenrijk, Arthur, Koning van de Ronde Tafel, vrucht van een magisch huwelijksbedrog.

'En het geviel in de dagen dat Uther Pendragon heer van heel Engeland was en als zodanig regeerde, dat een machtig hertog van Cornwall lange tijd oorlog tegen hem voerde. Hertog van Tintagel, zo was zijn naam. En koning Uther beval de hertog tot hem te komen, en met hem kwam zijn schone vrouw, en zij was wijs en liefelijk om te aanschouwen.....' Zo begint dan de oude kronijk.

Natuurlijk verloor Uther - wie verwachtte anders - op slag zijn hart aan de schone Ygraine, wettige echtgenote van één zijner vazallen. Ofschoon de bevrijding van het Graf van Christus uit der heidenen macht de droom der ieder ridder was werd het negende gebod in die dagen maar al te gemakkelijk vergeten!

De schone Ygraine - en geloof mij, zij was inderdaad zeer schoon - begreep al heel spoedig waarom het hier ging, en hoewel het een gebiedende eis was voor iedere vrouw - juist in die dagen - te zwijgen en te dulden, ging dit haar net iets te ver! Als plichtsgetrouwe echtgenote vertelde zij alles aan haar wettige heer en verzocht hem snel huiswaarts te keren. Deze nu, in wilde woede ontstoken, zelfs heimelijk niet gevleid door de gedachte dat het toch maar ZIJN vrouw was, reisde met haar en heel zijn hofstoet weg zonder één woord tot afscheidgroetenis. Op zijn beurt ontstak daarop Uther, heer van heel Engeland, in een dusdanige woede dat die van de hertog daarbij vergeleken slechts kinder spel was. De Geheime Raad werd bijeengeroepen en deze raadde hem aan de heerban uit te roepen, waaraan alle edelen hadden te gehoorzamen op straffe van algeheel eerverlies. Tintagel's antwoord was, dat hij niet aan de oproep wenste te gehoorzamen, en bij een tweede sommatie van de Koning, die er in barse bewoordingen waarlijk niet om loog, liet hij niets meer van zich horen maar versterkte zijn beide burchten, Terrabil en Tintagel, in allerijl. Hij voerde zelf het bevel over Terrabil en liet zijn vrouw achter in Tintagel met een sterke bezetting.

En zo werd het beleg geslagen, rond beide forten tegelijk, door een sterke troepenmacht des Konings.

Helaas, niettegenstaande diens formidabele gevechtssterkte, bleken echter zowel Terrabil en Tintagel vrijwel onneembaar. Koning Uther werd tenslotte ziek van verlangen naar de schone Ygraine en dit verontrustte zijn vriend, sir Ulfius, dusdanig, dat hij hem ging opzoeken in zijn grote bevelhebberstent, waarvan de Drakenbanier van Cornwall uitwoei in de straffe winterwind.

Wat was de reden, zo vroeg hij, dat het beleg zo slap werd gevoerd en dat de troepen zonder enig vuur vochten? Hem nu vertelde de Koning alles en Sir Ulfius ried hem aan, Merlijn de Grote Magiër, te hulp te roepen. Deze, zeer bedreven in de toverij, verscheen onmiddellijk en stelde de volgende overeenkomst voor, te bekrachtigen op de vier Evangelisten: Hij zou de Koning omtoveren in de gestalte en met het gelaat van Gorlois, Hertog van Tintagel, en in diens gedaante zou hij Ygraine één nacht mogen bezitten. Het kind echter, uit deze liefdesnacht geboren, zou hij aan hem, Merlijn, afstaan, want hij las uit de sterren een grote toekomst voor de knaap. Hij zou zichzelf en Sir Ulfius omtoveren tot twee vrienden uit het gevolg van Gorlois van Tintagel, Sir Brastias en Sir Jordanus genaamd, om geen argwaan te wekken bij Lady Ygraine.

'Spreek zo min mogelijk met haar en wacht mijn komst af in uw slaapvertrek in de vroege morgenstond', zo voegde hij er aan toe. En dus zwoer Uther, heer van heel Engeland, dat hij zijn woord gestand zou doen bij Mattheus, Marcus, Lucas en Johannes. In de daaropvolgende valavond reed Uther Pendragon met een kleine troep mannen in alle stilte vroeg weg uit het legerkamp. Een boodschapper, met het wachtwoord door Merlijn verstrekt, was vooruit gezonden en alles zou ter ontvangst gereed zijn. Het was een nacht waarin Satan zelve stond te schudden van de lach aan de poort van zijn huis, een nacht van jagende sneeuw en zeegebrul. Spoedig rezen de zware muren van de waterburcht Tintagel voor hen op in de dwarrelende jachtsneeuw. De gehele bezetting stond op de gevechtstorens en kantelen opgesteld, handbogen bij de voet, slingers en werpstenen gevechtsklaar. De valpoort stond open ter verwelkoming: de reke, die met zijn scherpe punten anders wel voor minder plezierige verrassingen zorgde, was hoog opgehaald. Op de neergelaten valbrug stond het ere-escorte aangetreden. Het was een indrukwekkende binnenkomst, de sneeuw neerjagend uit de stormwolken; een mengeling van wit en geel door de hooggeheven welmende flambouwen, wild uitflakkerend in de felle Noordooster. De mannen, in hun leren gevechtskolders, stormkappen op, aan de linker arm de houten, met leder overtrokken schilden.

En daar, in de donkere poortopening van het grote fort, stond Ygraine, de Zeezwaluw, zoals zij wel werd genoemd, want zij was rank van gestalte en licht en sierlijk van gang, als een voorbyschietende vogel. Een witte pels plooid om haar schouders. De statige plooienvall van haar feestkleed lichtte warm daaronder op groen sarcenet waarop witte oceleien en wilde violetten bloeiden. Haar ravenzwarte vlechten waren ter weerszijden van haar edel hoofd opgebonden in een gouden haarnet; regaal droeg zij Tintagel's hertoginnetroon; feldspath, serpentijn, tourmelijn en porfyr, mengeling van blauw en goud en groen en rose. Bedrog uit liefde, volkomen begrijpelijk. Hoog hief zij met beide handen de bokaal tot welkom. Licht en gelukkig klonk haar stem: "Waes hal, Heer! Wat voert U zo onverwacht naar Tintagel? Ongetwijfeld goed nieuws van Terrabil! Anders zoudt ge hier niet zijn." Lachend hief zij haar gelaat, warm overbloosd door liefde en trots, op naar haar echtgenoot. Vertrouwd en bekend keek hij op haar neer van onder de grote helmkap, waarop de Zilveren Draak van Cornwall lag te slapen. (De gelijkenis van Uther met Gorlois was werkelijk treffend!) Maar zag hij niet heel bleek? Zijn ogen..... bijna beschaamd wendde zij zich af. "Waes hal, Sir Brastius, treed binnen, de overste zale wacht u allen..... O, waes hal, Sir Jordanus, het doet deugd zoveel vrienden plotseling wéér te zien....."

De hoge zale was warm en feestelijk door het licht van vele smeeren waskaarsen. Op de metalen platen van de twee tegenover elkaar liggende schoorstenen waren hoge vuren opgetast van turf en eikenblokken; de vloer was in allerijl door de turfjongens met nieuwe biezen en kruiden bestrooid. Het rook kruidig en geurig, mede door de warme malvoisie, in bekens hoofs rondgereikt. De houten luiken waren reeds lang in de schietsspleten geplaatst tegen de Februarikoude (glas kende men in die tijden nog niet) en sloten de barre winternacht vol zee geweld buiten. De slotheer hief de grote feestbokaal, gevuld met schuimende mede, hoog: "Waes hal" klonk de oude Saksische drinkgroet. Van alle kanten kwam de weergroet: "Drinc hal" der feestgenoten. Allen het gedrag der beide reusachtige wolfshonden was zéér vreemd: Tamora, die haar meester anders stormachtig placht te begroeten, hield zich nu achterdochtig op een afstand; Murdoch, zijn lieveling, gromde zelfs zacht in zijn keel. Honden zijn wijzer dan mensen en doorzien bedrog - zelfs bedrog uit liefde - snel. "Zijt gij tevreden, Heer?" Klein en sierlijk stond de slotvoogdes naast haar gemaal, veilig geborgen zich voelend in de ronding van zijn arm om haar schouders. Haar mond was gekust als door een dorstige en hongerende..... "Ziet, heer, voerde ik geen goed regiment hier in Tintagel? De mannen hebben zich geweerd, weergaloos dapper."

Zij waren besloten tot de uiterste weerstand en onze zeeburcht is sterk. Maar kom nu bij het vuur. Deze avondval zal goed zijn. De harpenaar Ludgvan zal zijn harpe slaan en ons zingen van Othere, de grote zeekapitein."

Maar ofschoon een ieder zijn best deed en alles aanwezig was om een groots drankfestijn te houden, wilde de rechte feeststemming toch niet komen. Ludgvan deed een storm door de harpsnaren bruisen toen hij zong van Othere, de Zeezwerper die zee-monsters en witte beren gezien had, groter dan hun eigen zee-otters, het land der Terfinnen bezocht had en de Finse stammen der Permiaken, zij die in toverij meer bedreven waren dan hun eigen grote Merlijn. Zijn stem deed een onrust ontstaan waarbij ieder naar de wapens tastte, die echter, samen met de schild en keurig gerangschikt naar rang en anciënniteit, in het voorportaal hingen; een wijze maatregel, want wapens bestaan gemeenlijk om gebruikt te worden, en snel ook! Er was meer onrust en verholen lust om te twisten dan ware feestvreugde onder de gasten .

De Hertog van Tintagel zelf sprak weinig of in het geheel niet. Hij had zijn ineengestrengelde handen over ogen en mond gelegd en van achter deze beschutting volgde zijn blik onafgebroken Ygraine, de Zeezwaluw. Soepel en lenig bewoog zij zich in de weelderige plooiënval van haar glanzend overkleed, zocht steeds de aandacht van haar echtgenoot te trekken door aanraking, blik en gebaar, in onschuldige trots. Hij zag zo bleek en sprak zo weinig. En waarom glimlachte Sir Brastias zo raadselachtig?

Na haar gastvrouwelijke plichten vervuld te hebben, zette zij zich op een lage voetschabel en leunde tegen haar man's knie. Een klein geborduurd schoentje speelde steeds met de bloemen van haar surcoet; een bedwelmend zoete geur steeg op uit haar donker haar. Zacht raakte hij haar gouden haarnet aan.

"ontbind mij uw haren, Zeezwaluw, schone....." fluisterde hij hees. Zacht duwde zij zijn hand weg. Het was niet oirbaar, en bevreemdend tevens, want haar echtgenoot was op hoofsheid en vormelijk-goede omgangsvormen zéér gesteld.

"Straks, heer....als wij alleen zijn in mijn torenkemenade....." Maar haar ogen lokten en beloofden, want dit soort vergrijp tegen de zeden vergeven vrouwen snel.

Men brak vroeg op; nauwelijks was het uurglas ten tweede male gekeerd.

het escorte zou 'smorgens vóór het opgaan der zon afrijden (waarom die vreemde blik in Sir Jordanus' ogen? Was hij niet hun trouwste vriend?). Maar boven in de torenkemenade.....De slaaplakens van Ygraine's zachte brede bed geurden naar thym en marjolein. Zij ontknoopte de twee bedgordijnen, die hingen opgebonden aan de bedstijlen. Zij vielen in zware plooiën van de hemel naar de aarde.

O, zéér ærds! En Ygraine ontbond haar haren, zwart als de zeezwaluw, en hij maakte haar gordel los. Eén voor één legde zij haar gewaden af en gaf al haar zote geheimen prijs. "Twee mensen die gelukkig slapen, die geuren als bloemen! Nog na vijftien eeuwen dichtte een Nederlands scribent hetzelfde.Buiten raasden sneeuw en zeestormen; de branding liep zich, in stormloop na stormloop, te pletter tegen het zeefort. Lust en geweld namen die nacht bezit van Tintagel. Daar, hoog boven zeedonder, werd hij verwekt: Arthur, Brittannië's grootste saganvorst. Zeehonden blaften in hun holen, honderden zeevogels vlogen zich die nacht te pletter tegen de grauwe muren en de cormoranten krijsten boven alles uit alsof zij heel het mensdom vervloekten. Tintagel, hoog ommuurd, ergenaam van vele geheimen....

De volgende morgen, na een vale zonsopgang, sloeg Sir Jordanis de bedgordijnen open en Merlijn keek geheimzinnig op hen neer. Na het afscheid shelde Ygraine naar het schietvenster, dat op de grote binnenplaats uitzag. Warm weggedoken in de warme wolfspels wuifde zij haar vermeende echtgenoot na; haar lange zwarte haren woelen uit als een rouwbanier, een wel zéér toepasselijk symbool! Want korte tijd nadat degene die zij voor haar echtgenoot hield, afscheid van haar had genomen, bracht een boodschapper, opgehouden door de storm, bericht, dat de Hertog van Tintagel reeds de vorige dag, dus lang vóórat Uther Pendragon Tintagel had bereikt, gesneuveld was. Wie de vreemdeling die haar echtgenoot zo sprekend geleck, dus ook geweest mocht zijn, haar wettige echtgenoot zeker niet!

Toen Uther Pendragon, thans in zijn ware gedaante, het kamp van Terrabil binnenreed, gewerd hem de tijding dat, vlak na zijn uitrijden naar Tintagel, een onverwachte uitval had plaatsgehad, waarbij Gorlois, Hertog van Terrabil en Tintagel, gesneuveld was. De weg naar een nieuwe bruiswerving lag dus voor hem open. Hij aarzelde niet lang, en binnen de kortst mogelijke tijd die de courtoisie hem toestond maakte hij zijn opwachting bij de schone weduwe, thans echter in zijn ware gedaante. In die dagen deed een vrouw - vooral als zij edel en hooggeboren was en bovendien nog in het bezit van twee sterk bewapende forten - er goed aan niet al te lang te wachten met het verwisselen van de weduwse staat voor de huwelijks.

Ygraine maakte op deze regel geen uitzondering en daar Uther, behalve heer van heel Engeland, ook aangenaam van uiterlijk en ridderlijk van manieren was, had de bruiloft dan ook enige maanden daarna luisterrijk plaats. Maar de angst bleef Ygraine kwelen, vooral toen de gevolgen van die uitzinnige liefdesnacht niet uitbleven...Wie...,wie was het geweest? Een zeespook?

Een leperchaun uit de heuvels? Welke gruwel had als een stormvloed bezit van haar genomen? In die dagen was de angst voor boze toverij even reëel als in de twintigste eeuw de vrees voor de atoombom. En Ygraine was een kind van haar tijd. Ze herinnerde zich het gedrag van de honden, de raadselachtige glimlach der beide huisvrienden. Wie, wie....., wat....., waarom....., het werd een litanei van boze spot en donkere bekoring. Het moet haar te moede zijn geweest of het noodlot zelf de treden van de wentelsteen langzaam naar haar opklom, toen zij die morgen de voetstappen van haar man hoorde opgaan naar de torenkamer waar zij zat te spinnen; het moet haar te moede zijn geweest of de bekend-onbekende van die wilde liefdesnacht bij haar binnentrad, toen haar man de zware lederen voorhang vóór de smalle deuropening ophief. "Vrouwe, van wie is het kind dat ge draagt?"

Zelfs de korte tijd van haar huwelijk had haar geleerd, dat liefde en vrees niet samen kunnen gaan. "Heer, ik weet het niet", en zij zegde hem alles. Heel haar angst en bekommernis, heel dat raadselachtige donkere verhaal. De monotone stemmen van de branding diep onder hen vulden het vertrek, waarvan zelfs de wandtapijten met een dun laagje zout waren bedekt. Enkele zware meubels het weefgetouw, het bed dat niet veel meer was dan vier gesneden houten posten, brede leren zelen, waarop het matras, gevuld met dons van eiders, belegd met huiden van hert en zeehond.....

Zij begon plotseling te schreien. "Ik ben zo verschrikkelijk alleen geweest, en zo bang!" snikte zij. "Wie.....wie was het? Welk duivelsei berg ik in mij?" en ze zweeg verschrikt want ze zag pretlichtjes dansen in zijn ogen. "Ja, wie was het?" vroeg hij effen. "Aan wie hebt gij u gegeven, als nooit te voren aan Gorlois van Tintagel?" Toen bloosde ze door haar tranen heen, even liefelijk als de rode meien langs Cornwall's oude rotspaden in een korte lentebui.

Hij omvatte haar tengere schouders met zijn brede handen die, om haar te bezitten hadden gedood en bedrogen. "Wiens kind draagt ge in Uw gezegende schoot, Ygraine, schone zeevogel?" En plotseling omvatten zijn armen haar naar warm en beschuttend. "Vrees niet, m'amy, geen zeeduivel bezocht U, geen boze vrucht draagt ge. Eigenste.....mijn eigen. IK was het die U bezocht....., aan hem die ge thans wettig toebehoort gaapt ge U. Verneug U! Het is mijn zoon, ons eigen kind dat ge draagt. Want een zoon zal het zijn! Zoon van Ygraine van Tintagel en Uther van Pendragon. Arthur zal zijn naam zijn....."

"Zij leefden gelukkig" maar niet "lang tezamen". Want smart is de onafscheidelijke schaduw van elk geluk, zelfs van liefdesgeluk. Merlijn eiste het hem beloofde kind op na de geboorte, en aan een ridder-eed viel niet te ontkomen,

zeker niet als deze bezworen was op de vier Evangelisten.

Het loon der zonde is de dood, zelfs al tracht men er boete voor te doen en haar goed te maken. Twee jaar later reeds stierf Koning Uther aan zijn verwondingen, opgedaan in de grote veldslag bij St. Albans, waar hij de legerscharen uit het Noorden glansrijk versloeg. Heel het land rouwde, en Koningin Ygraine vergoot bittere tranen. Haar zoon, Arthur, onbekend met zijn afkomst, werd bij Sir Ector opgevoed en in magie onderwezen door Merlijn. Kay, Sir Ector's zoon, werd hem een dierbare wapenvriend.

Het zou echter nog lang, lange jaren duren eer hij zijn moeder wéér zou zien. Hij excelleerde in de wapenhandel, schitterde bij elk toernooi, bij iedere wapenschouw en kreeg het zwaarste deel te dragen in een mannenleven; bedrogen te worden door zijn eigen vrouw met de liefste vriend.

Ofschoon hij in onze tijd een allround-sportsman genoemd zou worden, is er toch altijd iets van het tumultueuse van de zee om deze vorst geweest. Hij werd geboren in de zeeburcht Tintagel; zijn tweede zwaard, Excalibur, werd hem door toverhand gereikt uit het water. Hij voer tenslotte stervend heen in een uitvaart boot bemand met drie feeënkoninkinnen: Morganan la Fée, de Koningin van Northgallis, en de Koningin van de Westerlanden. Zij voeren naar Avalon over zee; anderen zeggen weer naar de Orkney-eilanden, en dat zijn de eilanden der doden. Hier steigeren de golven woest tegen de klippen; zeevogels wentelen en wiken er en zingen hun stormlied. Hier houdt Arthur hof met al zijn ridders. Nog steeds verwacht Brittannië zijn komst bij ieder gevaar. Eén van de vazallen Balyn, hoorde eens in de herfstige wouden het "Mort o'the deer" blazen door de grote jachthorens, bij de dood van een edelhert. Het klonk schoon en wild. Hij sprak toen de raadselachtige woorden: "Zij blazen mijn dood, maar toch leef ik nog!" Doch de zoon van Uther Pendragon en Ygraine van Tintagel spreekt wanneer de grote jachthorens van de nood der natie worden gestoken: "Ik was dood, maar zij blazen mij tot leven! Ziet! Ik zeil hun ter hulp....."

(Deze vertelling van de verwekking van Arthur is geïnspireerd op de hoofse versie van Malory uit de late Middeleeuwen, die afwijkt van de oorspronkelijk ruwere en primitievere sage.)

